

Списанието излиза дваждъ: на 1 и 20, а притурката — еднѣждъ: на 10 число всѣки мѣсецъ
ДИРЕКТОРКА: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Съдържание:

Спасителната мисия на жената. — Болкината булка. — Засѣданата или кавитиѣ аз туркинето женско дружество. — Биография и обителност на Флоренция Никитица. — Сирѣщата на героинята Телезида. — Книги и списания. — Корреспонденция. — Обявление.

Спасителната мисия на жената

Женитѣ веке могатъ да се нарежтъ спасителки на човѣчеството, защото голѣмо множество отъ тѣхъ, съ знамето на вѣрата и взаимната обичъ, прѣзъ послѣднитѣ десетилѣтня, е възстанало противъ низкитѣ страсти, що сполетихъ човѣчеството като го заиктватъ къмъ погубелта, за коренното имъ унищожаванье и за всеобщото спасение.

Както е всеизвестно, отъ паятивѣка, навсѣкждѣ, и въ църквата, и въ държавното управление, царува мъжътъ; но тоя нѣ е прѣдпочель пазеньето на нѣкои типични теории и идеи, нежелн точното приложение на диктуванитѣ отъ природата и моралността закони, прѣтжпванъето на които е привнасяло и все привнася винжги

поразителни и гибелни резултати върху човѣчеството.

Отъ най-старитѣ врѣмена и до днесъ, сирѣчъ отъ тогива, когато човѣчеството се е намирало въ най-дълбока варварщина и до днесъ, когато е достигнало извѣстнитѣ намъ граници на цивилизацията, все, види се, да прѣобладава една и истата мисль именно мисльта за разрушението на физическитѣ закони и възстановленieto на едни начала, които се опрѣдѣляватъ отъ извѣстни условия и съглашения и които съвпадатъ съ стрѣмленията, сълоненията и ожданъето на властника, отъ когото всичко и всички зависжтъ. Така напр. користолубието, тиранията, усвояванъето чуждитѣ вещи, гордостъта, неправедността, себелюбието и интересътъ сж произведения на началата, възстановени по извѣстни условия, и на разрушението и прѣтжпванъето физическитѣ закони отъ мъжа, който се сили да побори всичко подъ волята си.

Жената, като е била прѣзъ толкова вѣко-

ве робиня на мъжа, нѣмала никакви физически правдини, и като загубила, вслѣдствие на мъжевата тиранична и груба гордѣливостъ, всичката си жизнена самодѣятелностъ, станъла една отрицателна сила, сир. сила, дѣйствиуща не по своята си собствена воля, но по волята на тиранина ѝ, и служеща за възбуждане на звѣрски страсти за извършване злосторства, що най-злѣ дѣйствуватъ както върху сѣдбата на самата нежъ, така и върху сѣдбата и бждещето на цѣлото челоуѣчество.

Мъжътъ, както казахме, прѣтъпява физическитѣ закони, но това беззаконие унищожава испървѣмъ самаго него, защото той, бидѣйки робъ на своитѣ си зли и нелѣпни страсти, ослабва и се изнемошава всѣкидневно, а разумътъ му се смущава. За истинността на тие наши думи всѣка една жена ще се увѣри, като ѝ съобщимъ, че катагодишно, не съ хиляди, но съ милиони се броѣтъ мъжетѣ, които, вслѣдствие алкоолизма, или нервично изнемошаване, или на пълна неловкостъ, — се отдачаватъ отъ свѣта по некадѣрностъ и неспособностъ и за най-малка полезна работа. И така мъжътъ всѣкидневно като повече все увѣхва и отпада, остава лека полека хомота, съ който държелъ жената, която пѣкъ постъпенно освобождавайки се отъ дълбокия си сънь, чувствува, че притаената въ сърцето и разума ѝ неспечерпима сила се събужда, расклаща и растрошава веригитѣ на вѣковното робство; колкото въобще мъжътъ отпада, и ослабва, толкова повече жената се въздига и засява.

Впрочемъ жената се не радва за вѣстѣржествованнето си, но продължава да работи смиренно, защото това, което е испатилъ мъжътъ, ъж вразумява, та не ъж заслѣпява побѣдата, не ъж зачудва трпумфътъ. Освѣнъ това собственитъ ѝ отъ памтивѣка страдания сж и ще сж живѣги за нежъ едно духовно и морално кѣпенне което ще ъж очисти отъ гордостъта и празнитѣ мисли. Първата ѝ, прочее, грижа и главното ѝ прѣдприятие веке е, какъ да спаси мъжа, който е изнемошенъ и върви безсѣзнателно къмъ пропастьта и погибельта; и понеже тя разбира, че това дѣло не е лесно, за туй въсприема борбата не еднично, ами — въ цѣли полкове и легеони и не носи убийственни оржжия, ала знамето на взаимната християнска обичъ; зна-

мето на челоуѣколюбнето и другитѣ християнски добродѣтели, чиято една отъ главнитѣ цѣли е ляннето на оржжнето и възстановленнето помежду двата пола, и въобще всичкитѣ земни народи, на мира, цивилизацията, обичъта и всеобщото благоденствие.

Неприятелитѣ на челоуѣчеството, противъ които веке жената е провъзгласила упорита борба за пълнѣйшето и окончателното имъ унищожаване сж слѣдущитѣ: *пиянството, користолюбнето, обирањето, неправедността, гордостъта и интересътъ*; това е бойното поле, въ което тя слиза въ името на правосѣдието и на обичъта. Въ Европа, както и въ Америка, навсѣкѣдѣ веке сж се основали за тая цѣль съ хиляди женски дружества и братства, чиято членки се броѣтъ въ милиони. Дружествата за мира и противъ войната, както и оние за защищаване неоправданитѣ и наскѣрбенитѣ сж тоже многочисленни. Тие жени, които така благодѣтелно се борѣтъ за човѣшкото възраждане нѣматъ особно отечество, защото тѣхно отечество е цѣлия свѣтъ, а тѣхно сѣмейство — всецѣлото челоуѣчество.

Американскитѣ народъ (Съединени-щати), който най-справедливо може да се каже, че за сега е първия народъ на свѣта, който е достигналъ до височайшето стѣпало на цивилизацията, и по туй дѣло е напѣрѣдвалъ най-много. Дѣятелността именно на Американкитѣ е немислима и непостижима за вслчкитѣ други жени. Дружествата и братствата съ благотворителна и челоуѣколюбива цѣли, които ежедневно тѣ основаватъ, сж по горни отъ всѣка похвала. Тие отдавно, като зафанѣли да се биѣтъ противъ пиянството, сполучили, щото и правителството да се съедини и съгласи напълно съ нихъ, та въ днешно врѣме виждаме, че двѣтъ трети отъ Американската нация сж съвсѣмъ прѣустановили употрѣбленнето на виното и други спиртни пития. Като сполучили, прочее, да искоренѣтъ съвсѣмъ отъ млото си отечество пиянството и вслчкитѣ други зли качества и недостатѣци, тѣ отъ симпатия и съчувствие и къмъ осталия свѣтъ, основали и въ голѣмитѣ центрове Европейски, въ Лондонъ, въ Парижъ и пр. подобни дружества, които катадневно държѣтъ публични лекции противъ пиянството и другитѣ злини, съ цѣль, щото и тие народи да се очистѣтъ отъ зинѣлитѣ си язви. Тие отдавно веке испросили поддрѣжката и помощъта на Английското, Френското и др.

правительства и странствовать пзъ всички мно- голюдни градища Европейски, борейки се, щото идеитѣ и мечтитѣ имъ да се анкламатизиратъ и у всичкитѣ нации. Давно дѣлото на тие небесни ангели, прѣдшественици на всѣка добро дѣтель и на всѣка земна и небесна благости, намѣри подобающия отзивъ у всѣко човѣшко сърдце и душа. Добръ дошли, ангели на доброто и апостолки на взаимната обичъ и на чловѣколюбието! Давно и между Българкитѣ да се намѣрѣтъ подражателки и прѣданици ваши сестри!

Бойкината булна.

(Оригиналенъ разказъ).

Бойка бѣше една стара жена, живуща въ село С * * *; мъжъ ѝ Димитръ отдавно умрѣ, а тя останъ, горката, съ самородния си синъ Славъ, хубаво и доблестно момче, на което тя се погрижи да даде едноколко-годѣ добро възпитание, което, присъединено съ природно вроденото въ него добродушие и трудолюбие, произведе единъ истински българинъ и най-добродѣтеленъ синъ, какъвто очига всѣко майчино сърдце. Когато Славъ станъ десетгодишенъ, знаеше и разбираше вече отъ полската работа, та всинца го обичахъ, милвахъ ѝ хвалѣхъ, а слѣдъ истичането на двѣ години, като стахъ дванадесетгодишенъ, майка му го испрати въ София, за да работи въ тенекеджийницата на брата си Стойчо, че като изучи добръ тоя занаятъ да спечелва нужното му за живѣние. Славъ тамъ се показа истински работникъ; на работата си вклучително гледаше; тя бѣ за него либето му, утѣшението и развлѣченето му, та всинца се очудвахъ на него. Вжтрѣ въ 3-4 мѣсеца станъ искусенъ тенекеджия, какъвто не може намѣри нѣкой въ София, та вуйчо му често му казваше:

— А бе Славе, ти си вече прочуть калфа! азъ съмъ възсхитенъ отъ тебе! Ти ще управлявашъ дюгеня ми и ще получавашъ най-голямата заплата! Браво ти тебѣ чедо мое! Богъ да те благослови и възнагради! отъ сега ти ще управлявашъ дюгеня ми!

Наистина Славъ работѣше и се усърдно занимаваше, а майка му Бойка все получаваше пари и подаръци както отъ самага сина си, така и отъ брата си Стойча, та слѣдъ въсо време тя стахъ прочута въ селото по милосърдието си къмъ бѣднитѣ и злочастнитѣ. Слѣдъ петъ години той бѣше вече деветнайсетгодишенъ; това бѣше въ 1885 год. когато съвсѣмъ неочаквано нашето мило отечество България поганваше своитѣ си синове, за да ѝ защитѣтъ противъ неприятеля. Славъ се веднага привтича въ селото, цѣлува, пригрѣща майка си, казвайки:

— Благослови майчице; България има война, та затуй ще станъ сълдатинъ, за да ѝ защитѣтъ противъ неприятеля. Сбогомъ!

— Имай благословението ми, синко. Иди съ добромъ! отговори майка му, цѣлувайки тоже и обрѣщайки многообичния си синъ въ нѣжнитѣ си майчини

обятия.

— Тѣ се раздѣлихъ съ сърдцераздирателно риданне, а оттамъ Славъ се пакъ извърна въ София, гдѣто се прѣдстави прѣд военната Комисия, облѣче се въ сълдатско облѣкло и хайде на бойното поле. Тамъ той вече показа голѣмо юначество, та всинца се очудвахъ на него.

Слѣдъ войната той постоя боленъ два мѣсеца въ болницата, вслѣдствие на много рани; но като оздравѣ, щѣше вече да излѣзе за по работата, когато се научава съ голѣмъ въсторгъ, че князътъ го възнаграждава за показаната му храбрость, съ медаль. Той много се стресна и съ покъртено сърдце и горѣщи слъзи прие наградата.

Слѣдъ нѣколко дена той вече пакъ усърдно взе да работи, а пакъ майка му всѣка недѣля получаваше отъ него утѣшителни писма и парични помощи.

* * *

Миняхъ се още така нѣколко години. Баба Бойка тоя денъ се събуди много рано заранѣта. Тя седнъ на столчето си и се вглуби въ сериозни мисли. За какво ли мисли тази добродушна жена, Славовата майка? Тя мисли за сина си, който ще дойде слѣдъ нѣколко дена; той е вече двайсетшестгодишенъ и доста заможенъ, за да може да поддържа съпрѣга и домоцадие, та, майка му, мисли, коя селска мома е по-добра за Слава.

— . . . Цвѣтанка Трайкова, казва тя на ума си, е много хубава, но пакъ и много галена, като нѣкое момиченце, та не ѝ бива . . . Анна Димитрова е тоже много хубава — но лудичка: не е за сина ми.

Така тя четѣше съ ума си всичкитѣ селски момичи една по една, нареждайки същевременно точно и справедливо и тѣхнитѣ качества.

— Елека Крумова!! продължи тя; да, тя е момата, съ която може и трѣбва да се задоми мол синъ; тя е една най-благоразумна, незлобива мома. Тя безсъмнѣнно ще бѣде работлива и най-добродѣтелна домакиня! На баба Бойка слѣдъ малко станъ, прѣмѣнила се въ най-доброто си облѣкло и излѣзе отъ къщи; тя отиваше въ църквата да запази една свѣщница прѣдъ иконата на П. Богородица за благоуспѣванье на дѣлото си. Изъ улицата, като вървѣше, тя мислѣше:

— Много е рано още, но азъ трѣбва да заварѣмъ Еленкината майка, за да се споразумѣемъ. Тая жена отъ нѣколко време насамъ най-въжливое се отнася къмъ мене, къдѣто се срѣщнемъ. Тя е все въжлива, но сега твърдѣ много. Когато напр. си купишъ нѣкоя свѣщница, да ѝ запазишъ прѣдъ Св. Никола, то тя завчасъ ѝ взема отъ рѣката ми и ѝ запазва сама, а когато пакъ нѣмамъ добро мѣсто, за да стоѣмъ, то тя тутакси ми отстѣпва своето си мѣсто. Всичко това ме утѣшава и съмъ убѣдена, че ще приеме охолно прѣдложенето ми.

И дѣйствително въ църквичката тя завари приятелката си, Еленкината майка, та тамо се споразумѣхъ и съгласихъ напълно.

(Слѣдъ).

Засѣданията или кавгитѣ въ тукашнето женско дружество.

Тукашнето женско *блготворително* дружество «Мѣки», по поканата на своята прѣдсѣдателка, г-жа Д-ръ Желѣзкова, на 3-й т. м. имаше засѣданне. Повечето отъ членкитѣ, които сж бжктисали вече отъ *кави*, не се евихж въ това събрание, тѣй като бѣхж увѣрени, че цѣльта на събиранѣето имъ трѣбва непрѣмѣнно да е нѣкоя *кави*; и, дѣйствително, тѣ не останахж излѣгани. Най-напрѣдъ се прочетохж протоколитѣ на прѣдиджшето събрание, неподписани отъ членовѣтѣ на настоятелството, тѣй като тѣ неприсжтствувахж въ това засѣданне, а рѣшението било взето въпрѣки чл. 10 отъ устава на дружеството. При все това събирането бѣше тихо; никакво вълнение не се забѣлѣваше, тѣмъ тѣй както, прѣди нѣкоя опасна буря, прѣстава всѣкакво движение и на най-малкитѣ листчета на дървесата. Слѣдъ това се постапи къмъ избирањето на нова комисия за Сиропопиталището, тѣй като срокътъ на първата бѣше вече истекълъ. По туй врѣме почна лега полека да се показва едно движение; г-жа Желѣзкова остави вече прѣстола си и почна да обикаля ту насамъ, ту нататъкъ. Исказа се мнѣние, щото комисията да се избере съ явно гласоподаване; на това не се обрнж внимание;

Бюлетинитѣ, приготвени отъ по-рано, почнахж вече да се подаватъ. Получихж най-сетнѣ, най-много и еднакви гласове противъ почти никакви гласове (1—2), слѣдујущитѣ, присжтствујущи и неприсжтствујущи лица; Д-ръ Желѣзкова (прѣдсѣдателка), Л. Бакърджиева, В. Червенцова, Ангелидисъ, Р. Кирякова, Е. Радева, М. Иванова, Ю. Церова, Матѣева, О. Апостолова, Драсова и Г-жа Пенка Маркова. Отъ тие лица неприсжтствувахж г. М. Иванова (въ Одесса), Е. Радева (въ Сливенъ), С. Церова, Матѣева и Апостолова. Слѣдъ това, прѣдложи се избирањето на друга комисия, която да помѣли общинското управление, да отстапи едно здание въ расположението на дружеството, въ което да засѣдава, и, ако се окаже нужда, да отвори тамо и домакинско училище. Това станж по явно гласоподаване; прѣдложихж се нѣкои други госпожи, но понеже тѣ не бѣхж отъ партията на г-жа Желѣзкова, тя ги отхвърли, но за да угоди на развълнуванитѣ членки отъ тоя произволъ, прѣдсѣдателката прѣдложи да се избержтъ: «*двѣма отъ нашитѣ и двѣма отъ вашитѣ*». На това се отговори, че тукъ ваши — наши нѣма, че всичкитѣ членки сж еднакви. Тогава се избрахж (чети: се назначихж): г-жа прѣдсѣдателката и други още три лица, за които, обаче, отъ гюрюлтня не се узна добрѣ, кои сж. Трѣбва да се забѣлѣжи, че за тая цѣль имаше вече по-напрѣдъ избрана комисия, въ която влизаше и г-жа Желѣзкова по собственото си желание; но понеже тя не бѣше отъ нашитѣ, така и се забрави!

Вече бурята се прѣдвѣщава за най-яроствна. По едно врѣме всичко утихна. Г-жа прѣдсѣдателката, която прѣзъ всичкото врѣме ходѣше ту насамъ, ту нататъкъ, растреперана и посърнѣла, яви се пакъ на сцената и съ растреперанъ отъ ядъ гласъ почна да чете

недовършената още статия въ минжлия брой на списанието ни подъ надсловъ; *Вмѣсто напредъ — назадъ*, Чухж се гласове, че не било желателно, щото въ дружеството да се занимаватъ съ частни работи, че не било тамъ мѣстото за това, и че не можело да се произнасятъ върху недовършени още статии. Но прѣдъ г-жа прѣдсѣдателка никой не може да се противи: тя и заповѣда на дѣловодителката да прочете статията, като прѣзъ туй врѣме постоянно измѣняваше болята на лицето си, и се заганваше. Слѣдъ това, веднага, като подготвена ученица, г-жа Н. Церова почна да чете присждата на г-жа Ноева, като четѣше приготвеното вече опровержение противъ написаното въ Ж. Свѣтъ.

Подиръ прочитанѣето на опровержението, прѣдсѣдателката поднесе първомъ на г-жа Ноева да подпише това опровержение, като ѝ заповѣдаваше на сила да се подпише и изричаше обикновенитѣ си хули; «*ти си нищоженъ, прѣлизиралъ та*» и пр. пр. — думи, които не сж за помѣстванѣе тукъ. Понеже, твърдѣ естествено, г-жа Ноева отказваше да се подпише, тя не закѣснѣ да продължава най-ядовито, растреперана и махаща вѣтрилото си срѣщо неж, тогу, ще ѣж удари! Слѣдъ това тя се обрнж къмъ други г-жи, които естествено отказахж да сложжтъ подписитѣ си тогу тѣй, безъ да разбержтъ, за какво се касае. Бурята вече се намираше въ своята апогея; то не бѣше засѣданне, — просто една анархия, една гюрюлтня; нѣщо, на което дѣйствително е срамъ да се оприлчи! По-благоразумнитѣ и мирни госпожи почнахж да се оттеглятъ една по една, като разбрахж, че тамъ не е за тѣхъ мѣсто. Какво се направи по-послѣ не се знае; едно само нѣщо се знае, че г-жа прѣдсѣдателката потвърди пакъ девиза си: «Засѣданне значи кавга; която желае, нека ми се противи. Силна съмъ и всичко можъ направи; нищо не е въ състояние да ме погрѣчи.» Интересно дѣйствително ще бжде чловѣкъ да прочете това нейно стереотипно, види се, опровержение, тѣй като то бѣше приготвено прѣди още да излѣзе исцѣло статията: *Вмѣсто напредъ — назадъ*. Сжщо ще бжде интересно да видимъ кои ще бжджтъ тие подписи, които изискваме и трѣбва да бжджтъ напечатани, а не да се напише само стереотипното: «*слѣдватъ подписитѣ на членки!*». Ако г-жа Желѣзкова искрено желае да се оправдае прѣдъ публиката, нека назначи едно контролна комисия, въ състава на която да влѣзжтъ и 2 души отъ общ. управление или отгдѣто и да-е; инакъ тя е въ състояние да докара вода отъ сто кладенеца. Но такива отговори ние нѣма да удостоимъ съ внимание: за насъ отговорътъ сж дѣлата: контролна комисия, редовни смѣтки, расписки за всѣки расходъ и туй то; инакъ всичкитѣ вигове ще бжджтъ крокодилски сълзи.

* *

На 5-то число стария комитетъ бѣше поканенъ за да прѣдаде смѣткитѣ си на комисията на сиропиталището. Комисията, уплашена вече отъ расправи и като не се съмнѣваше, че кавгитѣ — изруганията, сж необходимими условия въ засѣданията, не пожела да се еви, но понеже бѣ длѣжна да прѣдаде смѣткитѣ на новата комисия, тя помоли общ. управление да испрати двама души отъ свѣта, за да присжтствуватъ прѣдъ

тѣхъ, та дано да не станятъ нѣкои гюрютни пакъ. Г-нъ кметъ проводи двамата си помощници: г. г. Поповъ и Г. Ноевъ. Смѣткитъ се прѣдадохъ направи се актъ за правилността и редовността на дѣйствиата на бившата комисия на сиропиталището.

Длъжни сме да напомнимъ на дѣйствителнитъ и по назначение членки на дружеството, че тѣ еднакво съ г-жа прѣдседателката сж отговорни за свонтѣ дѣйствия, както прѣдъ съвѣстѣта си, така и прѣдъ сѣда, и че дружественитѣ интереси еднакво сж сжпни за всички. Тукъ не трѣбва да се гледа, кой говори, по какво говори; защото на прѣдвѣтъ на туй дружество ще се отрази повече на самитѣ тѣхъ, нежели на г-жа Желѣзкова, която се грижи повече за себе си и за своето име: дано то се напише съ златни букви надъ нѣкое здание и послѣ каквото ще да стане! Чудно нѣщо! Въ другитѣ градове има по нѣколко женски дружества, които всички на прѣдватъ, а тукъ въ гр. Варна има само едно и то се подклаща отъ основитѣ си. Но г-жа Желѣзкова асж е способна повече да растурва готови дружества, а не да създава.!

Биография и дѣятелность

на

Флоренция Нихтингаль.

Името Флоренция Нихтингаль е едно име свещено, което всѣки англичанинъ пропзнася съ любовь, обичъ, въсхищение и безгранична признателность. Жената, която имала това име била е хероинята на Кримската война, която сполучила, чрѣзъ неуморни трудове, да намали въ голѣмата Цареградска болница (прѣдпшната казарма въ Искютарь), процента на смъртелностьта на Английскитѣ войници до 50%. Прѣди нежъ всѣки човѣкъ подъ името *болничарка* си въображавалъ една грубава жена съ груба физиономия, манпери и облѣкло; но, като се поевила тя, всѣки вече си въображавалъ подъ туй име една деликатна, образована жена, която упражнява занаята си съ прѣданность и благородие. Такъва е била г-ца Флоренция. Тя се е родила прѣзъ 1820 год. въ послѣдната година на дългото царуванье на Английския краль Георгий III-й, въ гр. Флоренция (въ Италия) и била втора дѣщеря на Уйлямъ. Нихтингаль, който ѣж покрѣстилъ и наименовалъ съ името на сжщимения прѣкрасенъ Италянски градъ.

Нихтингаль билъ богатъ земевладѣлецъ въ провинцията Дерби, дѣто, посрѣдъ една най-великолѣпна природа, прѣкарала по-голѣмата часть на дѣтинството си Флоренция Нихтингаль; тамъ скоро се развила у ней онай най-дълбока симпатия и прѣданность къмъ всѣко страдаще сжщество; тя чувствовала неисказана благодарность, кога ѣ се вдавалъ случай да помага на нуждаѣщитѣ се отъ излѣкуванье и утѣшение, отдѣто се доказва, че у ней сж били вродени чувства на милосърдието и човѣколюбие; особна обичъ усѣщала къмъ животнитѣ, къмъ които имала голѣмо довѣрие и съчувствие. Тя бѣше писала еднѣжъ слѣ-

дуѣщето: «Едно малко животно може най-често да послужи като драгоцѣненъ другаръ на нѣкой болникъ, а именно у дълготрайнитѣ болести. Единъ болникъ, расправяйки ми еднѣжъ за болестѣта и излѣкуваньето си, ми каза, че нѣ прѣдпочита да се излѣкува отъ кучето, нежели отъ болничарката: кучето поне има това прѣимущество, да не говори!»

Г-нъ Нихтингаль, който питалъ много прогресивни начала за женския полъ, начала мнозинството тогива никакъ не го сподѣляло, се е погрижилъ отрано да даде на дѣщеря си просвѣта, непостижима тогива за всички други момъ; той самъ ѣ прѣподавалъ уроци по математиката, класичнитѣ списатели, историята, чуждитѣ нови езици — нѣщо, отъ което много полза и леснотия исчерпила тя прѣзъ войната. Тя въобще може да се нарече развита и образована жена, която се отличавала и по музиката, и по шпеннето, което ѣж направило да има най-деликатно и леко шпанье; така щото раненитѣ войници казвали често за нежъ: «Раната, която наглежда г-ца Флоренция непрѣмѣнно ще се излѣкува.»

Тя е била толкова много трудолюбива, щото обичновенната домашня работа, занпмането съ училищата, посѣщенето жилищата на бѣднитѣ, и излѣкуваньето на бѣднитѣ, по примѣра на майка ѣ, не удовлетворявали истинкта ѣ къмъ работата.

Поетката Бевени казва:

«Нека се даде намъ позволение да работимъ на тоя свѣтъ. По-драгоцѣненъ даръ отъ тоя нѣма да падне намъ.»

На Флоренция Нихтингаль не само ѣ допуснжли да работи, но тя и направила това най-усърдно; била е защитница на пола си и завладѣла за него широко поле за енергия, а подъ надзора на баща си придобила драгоцѣнната наблюдателность да отличава добрата отъ повърхностната работа; отъ малката си възраст имала възможность да вижда перлитъ на искуството и науката. Както казахме тя хранила голѣма обичъ къмъ всѣко живо и страдаще сжщество и тая обичъ, колкото тя по-учена ставала и на прѣдвала, толкова по се увеличавала. Тя дълбоко чувствовала, че главния законъ на човѣчеството е да се помага на другитѣ, а просвѣтения ѣ разсѣдѣкъ и умъ ѣ подсказали, че за да сполучи успѣшно да помага на страдащитѣ, нужно е да знае точно причинитѣ на злото и срѣдствата на коренното му излѣкуванье. Тя имала горещо стрѣмление къмъ огледванье болнитѣ и немощнитѣ — нѣщо, което, като занаятъ, твърдѣ малко се оцѣнявало тогива; впрочемъ Флоренция, убѣдена, че това произлиза отъ незнанието какво можело и какво трѣбвало да бжде излѣкуваньето и отгледваньето болнитѣ, рѣшила да си придобие изискуемото учение, за това. Тя, прочее, се отрекла отъ свѣта, въ който можела да живѣе най-добрѣ, и като посѣтила много терапевтични заведения както въ отечеството си, така и въ странство, установила се за нѣколко мѣсеца въ едно германско заведение, а оттамо отишла у милосърднитѣ сестри на Saint Vincent de Paul въ Парижъ: всичко това за да види и изучи отблизо разнитѣ способности на излѣкува-

ванъето и обслужванъето болнитѣ. Послѣ тя се завърнѣла въ отечеството си и постѣпила въ едно частно терапевтично заведение, дѣто тѣтателно работѣла; но, понеже се развалило здравieto ѝ, принудила се да се завърне у дома си, за да се почине. Така се приготвявала за бѣдещата си дѣятелност.

Помежду това важни промѣнения станѣли въ дѣлата както на Английския народъ, така и на цѣлата Европа. До 1851 год. т. е. до отварянъето на Великото всемирно Изложение, навсѣкѣждѣ имало миръ, който отъ четирисе години насамъ никое царство не го потѣжквалъ, та всѣки човѣкъ билъ увѣренъ, че тая тишина ще трае още; но внезапно прѣзъ есенъта на 1854 г. избухнѣлата кримска война внушила на всицица неописуема паника. Вѣстниците всѣкидневно били пълни съ описанъето страданията на Английската войска въ Кримъ, което ѝ се причинявало не толкова отъ сраженията, колкото отъ немърливото хигиенно управление на болниците и др. п. заведения.

Всѣка поща допаяла частни писма, чрѣзъ които искали скоросна помощъ. Раненитѣ войници се прѣнасяли отъ Кримъ прѣзъ Ч. Море въ Цариградъ, гдѣто се излѣкували; дрѣхитѣ пѣкъ, хранитѣ и лѣковетѣ, които щѣли да послужатъ за тѣхъ, намирали се въ гр. Варна или пакъ се изгубили изъ пѣтешествieto въ морето.

II

Тѣй като нѣмало голѣма болница, въ която да се събиратъ всички ранени войници, за туй Турското правителство отстѣпило на Английското голѣмата Искюгарска казарма, да послужи като болница; но тая болница е била въ най-лоше положение. Всички, като луди, ламтѣли за да се привличатъ на помощъ. но никой не знаелъ за какъ да постѣпи, а като зашеметенъ веднага пакъ се прахосвалъ: публичното чувство се намирало въ трескаво положение. Ето какво е писалъ г. Уилямъ Ховардъ Мюсель, кореспондентъ на Лонд. в-къ «Врѣме», касателно туй положение на работитѣ:

«Най-елементарнитѣ потребности за една болница липсватъ и никакво внимание не се обръща върху чистотата и благоприличието. Заразената атмосфера едвамъ се очисти прѣзъ цѣпнитѣ и пукнатинитѣ на стѣнитѣ и на потона. До колкото можъ ви увѣри, войницитѣ всѣкидневно умиратъ, безъ да се обръща внимание и безъ да се полага старание за спасението имъ. Раненитѣ все лежатъ на онуй мѣсто, дѣто ги положили другаритѣ имъ, що сж ги прѣнесли тукъ отъ бойното поле върху раменитѣ си. Тука се вижда болнитѣ да помагатъ на болнитѣ и умирацитѣ на умирацитѣ».

По туй врѣме г-ца Нихтингалъ се вече заздравявала; а като чула за войната и за всичко друго, почувствувала въ какво критично врѣме се намира отечеството ѝ, та веднага поискала да помогне; за туй тя написала едно писмо до г. Сидусе Хербертъ, по-късно Лордъ Хербертъ и воененъ министръ, въ което казвала, че е готова по-силитѣ си да съдѣйствува за подобрене положението на раненитѣ и пр. Той, като познавалъ отдавно г-ца Фл. Нихтингалъ, дѣятелността и другитѣ ѝ добродѣтели, отговорилъ ѝ съ едно по-

добаище писмо, въ което излагалъ единъ планъ за излѣкуванъето и отгледванъето на болницитѣ въ Искюгар. болница. Той пишелъ много вѣщо, защото бѣше се занималъ дълго врѣме особно върху въпроса на военнишкитѣ болници. Ние тукъ привождаме единъ откъслекъ отъ туй негово писмо: «До колкото знаиж, изъ цѣла Англия има само едно лице, способно да организира и управлява такъвъ планъ, а често пѣти азъ бѣхъ готовъ да Ви попитамъ, дали приемате охолно да направите подобна отечестволубива постѣпка. А че е мѣчно нѣщо съставянъето едно тѣло болничарки, това никой не може да го знае по-добрѣ отъ насъ». . . . .

«Азъ желяжъ само това просто нѣщо: можете ли да отидете тамъ да възприемете сама дѣлото? Разбира се, Вие ще да имате абсолютна властъ надъ другитѣ болничарки и болничаре и ще да имате безгранично право да исчерпвате отъ правителственитѣ пари нуждното Ви количество за всичко, което ще Ви се покаже нужно за сполуката и успѣха на своето си дѣло. Азъ мислижъ, че можъ да Ви гарантирамъ за сърдечното съдѣйствие на лѣкарското тѣло. Вашитѣ лични добродѣтели, Вашето учение и опитностъ въ управлението Ви показватъ сгодна за тоя постъ».

Г-ца Нихтингалъ приела безъ колебание прѣдложението на г. Хербертъ. Тя скоро, скоро распоредила нуждното за съставянъето на едно добро тѣло болничарки и завчасъ заминала за мѣстооназначението си. На 21-о число отъ сжщия мѣсець, т. е. на деци на заминаванъето ѝ, военния министръ г. Хербертъ обявявалъ чрѣзъ окръжното си на цѣлия свѣтъ, че «г-ца Нихтингалъ, придружавана отъ 34 болничарки, заминавала въ нежъ вечеръ за новото си мѣстооназначение. Г-ца Нихтингалъ притѣжава по-голѣма практична опитностъ върху управлението на болницитѣ, огледванъето и излѣкуванъето болнитѣ, нежелъ всѣка друга жена въ Англия и тя е възприела това дѣло съ самопожертвование, — та и азъ не намирамъ думи, за да искамъ благодарността си за благородното, но сжщеврѣменно мѣчно и тежко дѣло, което тя си е възприела».

На 20-й Октомврий Лондон. в-къ «Врѣме» публикувалъ една статия, титулирана: «Коя е Флоренция Нихтингилъ», и подписана съ думитѣ: «Единъ, който ѝ е позналъ». Отъ тая статия всѣки се научавалъ, коя била дѣйствително тая жена, която бѣше замисляла за помаганъето на болнитѣ и раненитѣ; че тя не е била нѣкоя груба болничарка, но — млада дѣвица и красива и образована отъ висшата класа, която възприела тоя постъ не вслѣдствие простъ ентузиазмъ, но понеже отдавно още била посветила сама себе си въ изучаванъето божественитѣ закони на здравieto и наложението имъ върху страдацитѣ ѝ братя, та притѣжавала голѣма опитностъ и искусство върху отгледванъето и излѣкуванъето на болнитѣ и раненитѣ въ болницитѣ.

Флоренция Нихтингалъ била хероинята на Кримската война, та народния ентузиазмъ за нежъ билъ най-голѣмъ и всѣкидневно се по увеличавалъ, колкото се по распространявала мълвата за способнитѣ ѝ. Една госпожа, която бѣше ѝ видѣла малко врѣме прѣди заминаванъето ѝ за въ Истокъ, казвала, че тя е била най-прѣлестна и доблѣствена дѣвица съ висока и тѣнка снага и съ благородни, спокойни и сладки отпаски.

(Слѣдва).

Смъртъта на героинята Телезила.

(Продължение и край).

— Да не мислишъ, царю, че ти ще ме застрашишъ съ това, защото често азъ съмъ попаднълъ въ ужасни опасности, та не ма е страхъ отъ нищо; азъ познавамъ твоята жестокость и никакъ се не паѓвамъ за спасение; но, какво струва за менъ животътъ, когато отечеството ни е свършено поразено?

— Твоето отечество, казалъ Клеоменъ, още не е поразено, та ти все си имашъ отечество!

— Ние познаваме твоитѣ бодли кроежи. Вие Спартанцитѣ сте прѣвзели отъ насъ най-добритѣ ни области, а сега ламтите още и за самото ни пепелище — Аргосъ! А какви беззаконни и бесчестни срѣдства ти употребявашъ, за да сполучишъ?! Ти хитро си унищожилъ 6000 Елини, когато животътъ на всѣки Елинецъ за сега е драгоцѣненъ, тъй като на скоро ще имаме война противъ общия врагъ — Перситѣ!

Клеоменъ тогава, като го хваналъ, стискалъ шията му силно и съ двѣтѣ си рѣцѣ като разяренъ, побѣснѣлъ звѣрь, чиято очи пуцатъ искри, когато очитѣ на Евксенида зели да се огасватъ, а лицето — да се почернѣва. Спартанския царь, като се поутишилъ гнѣвътъ му, рекълъ:

— Не! азъ нѣма да те накажж така, мръсна гадъ! Такъва смъртъ за тебе би била благодать! . . . Вие, войници, заковѣте тогози проклѣтника още по-добрѣ, втпикнѣте въ устата му единъ зурленикъ и поставѣте го да лѣга въ другия отдѣлъ на чаджра. Утрѣ той ще умрѣ.

Царьтъ, като испилъ тогива една чаша вино, седнѣлъ прѣдъ масата си и написалъ на единъ пергаментъ слѣдуищото:

«Телезило! ела, по възможности по-скоро, защото Евксенида жели да заблѣдузи съ тебе.»

Послѣ той свързалъ добрѣ пергамена, печаталъ го и испратилъ съ единъ глашатай (Херолдъ) въ Аргосъ, да се прѣдаде въ собствениитѣ Телезилини рѣцѣ. А слѣдъ късо врѣме той се пакъ завърналъ въ Лакедемонския станъ, придружаващъ отъ двѣ, добрѣ покрити, жени, именно отъ самата Телезила и отъ ратайкинята й Фива.

* * *

Клеоменъ тогива заповѣдалъ да влѣзе въ чаджра му само Телезила, а другата жена да се отдалечи, на кога тя влѣзе, той ѝ казалъ да открие лицето си, и като ѝ видѣлъ, той много се възхитилъ и очаровалъ. Телезила, що стоела прѣдъ него съ неопикуема прѣлестъ и достоѣние, облѣчена въ една черна рокля покриваща хубавата ѝ снага, а русата ѝ коса била най-хубаво и хармонично съесъна, казала стрѣпнато:

— Царю! съпржгъ ми иска да говори съ мене.

— Да . . . това е истина . . . съпржгътъ ти . . . но, Телезило, какво ми напомнюва физиономията и характерътъ ти . . . Напомнюва ми за починжлата се отдавно хубава моя съпржга Андромеда! . . . ти съвсѣмъ ѝ мязашъ, та колко ще се успокоишъ, ако ще приемешъ да ме придружишъ въ Спарта и да жи-

вѣлешъ съ мене въ палата ми!

— Какво хортувашъ, царю! забравяшъ ли, че азъ имамъ вѣренъ съпржгъ — Евксенида! отговорила Телезила.

— Ти имашъ съпржгъ; А! Слѣдъ малко ти ще кажешъ, че си имала съпржгъ. Ела да видишъ какъ сж развалени свързкитѣ ви! казалъ Клеоменъ и, като се приближилъ до пердето, издигнѣлъ го и показалъ Телезили свързания съ окови Евксенидъ, . . . «Тукъ, продължилъ той, лежи съпругътъ ти и когато утрѣ рано ще изгрѣе слънцето, той вече нѣма да живѣе. . .

— За туй, прочее, ти си ме поканилъ тукъ? за да видѣж звѣрството ти?! Така Спарта възнагражда юначеството на робитѣ; или же пакъ искашъ да ме измжчишъ и убнешъ заедно съ съпржга ми! А, ти си едно мръсно чудовище, отговорила Телезила съ хлъцање и понскала да се спусне вѣнъ отъ чаджра, но Клеонигъ ѝ задържалъ съ силната си рѣка и ѝ казалъ:

— Ти не можешъ да бѣгашъ оттукъ, защото гарнизонътъ навсѣгждѣ строго се варди; нѣ кажи ми, искашъ ли да се задомишъ съ мене, да бждешъ царица Спартанска?

— Да бждж твоя съпржга ли? извикала съ отврѣщение Телезила.

— Да, Телезило! Помисли само, че азъ веднага ще освободѣж съпржга ти и всичкитѣ други роби!

— Ти ми обещаващъ, че ще освободишъ съпржга ми и другитѣ роби, нѣ тоя какъ ще може да живѣе, когато съпржга му се намира въ обятията на врага му, а другитѣ — какво добро ще видѣтъ, щомъ ти прѣвземешъ града и ще заколешъ всичкитѣ нмъ съотечественици?! . . .

— . . . Но азъ за хатѣра ти, ще направѣж най-голѣмо пожертвование, т' е. нѣма да прѣвземж града, нѣ ще се веднага завърнѣж въ Спарта, стига само ти да бждешъ моя съпржга! отговорилъ слѣдъ малко Клеоменъ.

— Е! Тогива азъ приемамъ да стѣнж твоя съпржга, но съ условнието ти писмено да ми се закълнешъ, че нѣма да прѣвземешъ града и че скоро ще се завърнешъ въ Спарта!

— Азъ заклѣвамъ ти се! казалъ Клеоменъ, на като взелъ единъ пергаментъ, написалъ надъ него слѣдуищото подъ диктовката Телезилина:

«Азъ, Спартанския царь, заклѣвамъ се, съ името на Юпитера, Хера и Нептуна, че никога* вече няма да наидѣж града Аргосъ и че вече ще се веднага завърнѣж въ Спарта. Ако би азъ ще прѣтѣжкамъ клѣвтити си, то нека умрѣ. Клеоменъ.»

Послѣ, като свързалъ добрѣ пергамена, прѣдалъ въ рѣцѣтѣ на Фива, която заедно съ глашатая, испратилъ въ Аргосъ, да прѣдадѣтъ писмото съ клетвата на царя Аргонийскаго, а Телезила, като получила прѣдварително позволение, отишла при съпржга си Евксенида, гдѣто, като извадила отъ устата му зурленика, дала му да пие малко винце, за да се посѣживи; послѣ тя горѣщо го цѣлунжала по устнитѣ му и му пришпнжала:

— Сбогомъ, любезний ми съпржже! ако ти ще се отгървешъ, то грижи се за многолюбезното ни и единичко чедо Алценоръ, което азъ вече никакъ нѣма да видѣж!

— Какво говоришъ? отговорилъ Евксенидъ полена.

— Азъ ще умрѣ, нѣ гр. Аргосъ ще бжде спасенъ, пришпнжала му пакъ.

Когато тя се завържила въ главния отдѣлъ, сварила Клеомена, който съ голѣма радостъ, давалъ заповѣди да украсѣтъ великолѣпно чаджра му и да накинѣтъ главата му съ лаврови вѣнци. Той послѣ принесълъ жертви на боговетѣ, а считалъ Телезила вече като своя съпруга. По туй време точно влѣзълъ единъ офицеръ у него и му казалъ, че има да му съобщи нѣщо важно, па излѣзли двамата по-вънъ. Слѣдъ малко, като уредилъ работата, Клеоменъ пакъ влѣзълъ и се отправилъ къмъ Телезила, която лежела въ леглото. Но ужасно! царьтъ, като ѿ видѣлъ силно испищѣлъ и се принудилъ да се подирѣ ѿ стѣната, за да не падне! какво бѣ станало? Ето какво: *Телезила се самоубила, като отръзила езика си съ азбитѣ си и се удавила въ собствената си кръвъ*; отъ устата ѿ течела изобилно кръвьта; тя била още блѣдна, съ растворени уста и свити устни.

На виковетѣ всинца се привлекли и намѣрили царя, стоещъ до леглото съ пздигнати рѣдѣ, съ лице обезобразено и съ очи — диви, които гледали мъртвия трупъ съ бѣсно изражение.

Слѣдъ малко той казалъ на първия си генералъ Аристонъ да бѣга за въ Спарта съ всичката войска, а само той като взелъ тѣлопазителятѣ си оставилъ всичко и се отправилъ къмъ единъ близколежещъ храмъ; гдѣто е принесълъ жертва на боговетѣ, слѣдъ това спусналъ се да цѣлува и обгрѣща горѣщо стоещата тамъ статуя на богинята Хера, викайки:

— «Телезило, Телезило, колко та любѣж.

Подирѣ това той трѣгналъ за въ Спарта, но всинца разбралъ, че той бѣше съвсѣмъ полудѣлъ!

* * *

Арголитѣтѣ пакъ като се научили за бѣганьето на Лакедемонитѣтѣ, спуснали се веднага къмъ изоставения лагеръ, дѣто освободили робитѣ отъ оковитѣ, както и Евксенида, който все лежелъ въ Клеоменовия чаджръ; въ сщия чаджръ тѣ намѣрили и мъртвия трупъ на съпругата на Евксенида, който съ ридания и въздишки и голѣма трѣвога, цѣлувалъ и обгрѣщалъ мъртвия трупъ на геройската му съпруга, която за да спаси отечеството си и честността си, бѣше се самоубила.

Той послѣ съ голѣмо уважение казалъ къмъ многолюднето:

«*Арголитѣ! най-прѣвсходната женско сщество което отечеството ни е родило, е умрѣло. То съ своя си животъ, е откупило свободата ни. Помнете прочее, за винаги приими му. Нека построимъ за въ неговъ честъ единъ паметникъ, за да се научаватъ поколѣнията, какво е направилъ една херония за спасението на отечеството си, когато то било въ опасностъ.*»

Слѣдъ нѣколко дена въ гр. Аргосъ станало най-тържественно опѣлото на самоубитата херония, а покъсно поставили посрѣдъ една отъ най-главнитѣ площади великолѣпния ѿ паметникъ, построенъ отъ изящень мраморъ. Отъ тоя паметникъ до день днешень се упазилъ само основата му съ надписа, отъ който се научаваме, че Евксенидъ посвѣщавалъ паметника Телез-

зили, по показаната ѿ храбрость, честность и прѣданность.

Касателно пакъ Клеомена той все билъ лудъ, а въ единъ день, като се раздразилъ твърдѣ много, грабнѣлъ острия си ножъ и рѣгналъ самъ собствения си коремъ, а вътрѣшноститѣ му се излѣли, и слѣдъ кж-со време звѣрѣтъ умрѣлъ. Никой обаче, не го съжалѣлъ, но всинца отпразднували въ него день, за освобождението си отъ тиранитя.

Така винаги се възнаираждава добродѣтелиа и така се наказва злостата и злостѣството.

Книги и Списания,

получавани въ дирекцията ни.

Свѣтлина (Иллюстрация). Година седма книга VI, Юний 1897 год. Пловдивъ.

Известственикъ. Год. II, брой IV и V, Априлъ и Май 1897 год. София.

Домащень приятель. Год. IX, брой 6, Пловдивъ.

Християнскій Свѣтъ. Год. VI, брой 7, Руссе.

Медицински сборникъ. Год. III., брой 7, Юний 1897 г. София.

Православенъ проповѣдникъ. Год. V, книжка 4 Априлъ Самоковъ.

Орало. Год. IV. брой 13. София. 1-й Юний 1897 год.

Le Foyer domestique X-e Année. № 79, 30, 1897. Neuchâle.

Взѣдгращателъ год. VI, брой 7 Пловдивъ Юлий 1897 г.

Мода и Домакитство Год. I, брой 7, София Вторникъ 1-й Юлий 1897 год.

Лозарството и гжбитѣ «триофи» въ Франция отъ Ник. Тютюнджияевъ София.

За любовта къмъ отечеството и за трудѣтъ съгласно Божнето слово отъ простонатя Г. С. Д. Прѣведе отъ русски съ малки измѣнения Св. Петръ Щачевъ Пловдивъ 1897 год. Цѣна 50 ст.

Корреспонденция.

Г. Р. Пост. ком. *Ловечъ*, Расписка подъ № 44 Ва е не-
пратена. — М. Мат. Бѣла. Исканитѣ броеве Ви се испратихъ.
Пропуснали сме. Молимъ извинѣте. Пор. Кръстевъ. *Видишъ*.
Получ. 7 лв. абонам. за 97 год. Броеветѣ се испратихъ. — Пв.
Н. Зографъ. гара *София*. Получ. 4 лв. за смѣтка на г-жа М. Х.
Васил. *Г. Назар*. и ѿж записахме абонатка само на «Женский
Свѣтъ». Броеветѣ испратихме. Благодаримъ.

ЕКОНОМИЧЕСКИ САПУНЪ

НА

ХР. ИВ. РИЗО, ВЪ ВАРНА

награденъ съ златенъ медалъ въ I-то Българско зем-
ледѣлческо-Промышленно Изложение въ Пловдивъ и съ
бронзовъ — отъ Анверското изложение.

Прѣдпазвайте се отъ имитация. Истинскій сапунъ
носи горнята марка.

Годишень абонаментъ:

I за абон. въ Т.-П. станция — на списанието . . .	л. 3.—
— на списанието съ притурката . . .	" 5.50
II за абон. на право въ Дирек. — на списанието . . .	" 4.—
— на списанието съ притурката . . .	" 7.—
за странство — на списанието . . .	" 5.—
— на списанието съ притурката . . .	" 9.—

Отговорникъ: А. Петровъ

Всяко, що се огнае до списанието или притурката
непраща се съ адресъ: До Дирекцията на «Женский Свѣтъ»
ул. Войнишка № 122 — Варна.

Писма неплатени не се приематъ,
Всѣкави обявления, относящи се до госпожи и госпо-
жици приематъ се.

Правото на записъ въ Т. П. стан. се плаща отдѣлно отъ абон

Печатница Л. Нитче — Варна